Ústav biologie obratlovců, AV ČR, v.v.i.
Datum: 15. 11. 2016
Čís. j.: UBO-299/8641-1/2016
P/L, P/P: 410
Vyřizuje: T. Hořínková

KRAJSKÝ ÚŘAD
Pardubického kraje
odbor životního prostředí a zemědělství

Spisová značka: SpKrÚ 71726/2016/OŽPZ
Č. j.: 78226/2016/OŽPZ/Si
Vyřizuje: Ing. T. Sigl
Telefon: 466 026 474
E-mail: tomas.sigl@pardubickykraj.cz
Vyhotoveno: v Pardubicích dne 11. 11. 2014

Ústav biologie obratlovců AV ČR v. v. i.
Květná 8
603 65 Brno
datová schránka

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Pardubického kraje jako věcně a místně příslušný orgán ochrany přírody (dále též krajský úřad) dle § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen zákon), a dle § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, v platném znění, rozhodl tak, že výjimka dle § 56 odst. 1 zákona ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů živočichů (§ 50 zákona), konkrétně ze zákazů držet a dopravovat kadávery jedinců zvláště chráněných druhů uvedených v Příloze č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona, v platném znění (dále jen vyhláška), a to za účelem získání vzorků biologického materiálu obsahujícího genetickou informaci, a dále ze zákazů držet a dopravovat vzorky ze živých a mrtvých jedinců zvláště chráněných druhů za účelem vytvoření a provozování Národní genetické banky živočichů, Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky, v. v. i., IČ 68081766, se sídlem Květná 8, 603 65 Brno,

POVOLUJE,

a to za následujících podmínek:

1. **Výjimka je povolena výhradně pro potřeby vytvoření a provozování Národní genetické banky živočichů.**
2. **Na základě této výjimky nemůže její držitel za účelem odběru vzorků tkání jedince zvláště chráněných druhů aktivně chytat a usmrcovat.**
3. **Žadatel může nabýt jak vzorky z živých jedinců, tak kadávery nebo přímo vzorky tkání z mrtvých jedinců zvláště chráněných druhů od jiného subjektu pouze tehdy, pokud tento získal kadáver či vzorek pouze v souladu se zákonnými předpisy.**
4. **Držitel výjimky je povinen vést evidenci, ze které bude patrný původ jedince či kadáveru, z něhož byl vzorek odebrán. Záznam musí být uchován po celou dobu držení předmětného vzorku.**
5. **Při odebírání vzorku ze živého jedince musí být postupováno tak, aby tento jedinec nebyl v důsledku odběru vzorku do budoucna handicapován a aby byla rovněž minimalizována možnost vzniku infekce.**
6. **Odebrané vzorky musí být uchovány v podmínkách, které zajistí jejich dlouhodobé využití k požadovaným účelům.**
7. **Zbytkové části kadáverů zvláště chráněných druhů, které zůstanou po odebrání vzorků, musí být zlikvidovány v souladu se zákonnými předpisy, případně mohou být poskytnuty třetí osobě, která však musí mít k jejich držení (případně pro další činnosti zákonem zakázané) výjimku dle § 56 zákona.**

Výjimka se povoluje na dobu 50 let od nabytí právní moci toho rozhodnutí.

Účastníkem řízení dle § 27 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen správní řád), je: Národní genetická banka živočichů, Ústav biologie obratlovců Akademie věd České republiky, v. v. i., IČ 68081766, se sídlem Květná 8, 603 65 Brno.

ODŮVODNĚNÍ:

Ústav biologie obratlovců Akademie věd České republiky, v. v. i. (dále též ÚBO AV ČR), požádal krajský úřad o povolení výjimky pro všechny zvláště chráněné druhy tak, jak jsou uvedeny v Příloze č. III vyhlášky. Dle ustanovení § 50 odst. 1 zákona jsou zvláště chránění živočichové chráněni i uhynulí.

ÚBO AV ČR podal dne 14. 10. 2016 ke krajskému úřadu žádost o povolení výjimky z některých základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů. V květnu roku 2015 byla na základě memoranda o spolupráci mezi významnými institucemi v ČR založena Národní genetická banka živočichů (dále též NGBŽ), která je registrována v mezinárodním registru biobank GRBio. Cílem tohoto projektu je zajistit dlouhodobé uchování odborně konzervovaných vzorků genomického materiálu reprezentujícího biodiverzitu živočichů na Zemi, zejména však v ČR. Archivované vzorky mají být využity pro co nejširší potřeby vědeckého významu a ochrany přírody. Genetické vzorky, které aktuálně banku tvoří, byly získány v rámci schváleného výzkumu jednotlivých zaměstnanců ÚBO AV ČR. Vzorky jsou uchovány v hlubokomrazících boxech genetické banky a jsou řádně evidovány a označeny.

Vzhledem k nezbytnosti dalšího dlouhodobého systematického sběru vzorků pro potřeby tohoto projektu (nad rámec jiného specifického výzkumu) byl krajský úřad požádán ÚBO AV ČR o povolení výjimky, a to pro držení a manipulaci s kadávery jedinců zvláště chráněných druhů pro účely získání vzorků obsahujících genetickou informaci, a dále ze zákazů držet a dopravovat vzorky ze živých a mrtvých jedinců zvláště chráněných druhů za účelem vytvoření a provozování genetické banky. Jednat se má o vzorky veškerého biologického materiálu obsahujícího genetickou informaci, zejména však o fixované tkáně obsahující DNA a RNA (např. vzorky svalové tkáně, krve, bukální stěry, spermie, vajíčka, trus, vytržené peří či chlupy, embrya živočichů, zbytky blan z vajíček, svlečky či obsah žaludků) či celé kadávery živočichů. Výjimku pro účely odběru a držení veškerého získaného genetického materiálu ÚBO AV ČR žádá pro všechny zvláště chráněné druhy živočichů, a to na dobu 50 let. ÚBO AV ČR v tomto rozsahu získal výjimku již od Krajského úřadu Jihomoravského kraje (dle územní příslušnosti sídla žadatele), avšak pro možnosti sběru materiálu z celého území ČR požádal ÚBO AV ČR o povolení výjimky všechny krajské úřady a další relevantní orgány ochrany přírody.

Žadatel předložil společně s žádostí i Memorandum spolupráce mezi členy sítě NGBŽ a dále rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje č. j. JMK 13759/2016 ze dne 1. 2. 2016, kterým byla ÚBO AV ČR povolena pro území Jihomoravského kraje obdobná výjimka jako je požadovaná výjimka pro území Pardubického kraje. Uvedené materiály byly podkladem pro vydání rozhodnutí.

Krajský úřad opatřením ze dne 18. 10. 2016 oznámil v souladu s ustanovením § 47 odst. 1 správního řádu žadateli, že bylo zahájeno správní řízení. Dále krajský úřad dopisem ze dne 24. 10. 2016 informoval o zamýšlené činnosti žadatele spolky, které krajský úřad požádaly dle § 70 odst. 2 zákona o informování o všech zahajovaných řízeních. Krajský úřad dále veřejnou vyhláškou seznámil se zahájením správního řízení obce a města, v jejichž územním obvodu zamýšlí žadatel provádět činnost. S ohledem na skutečnost, že žadatel uvedl, že výzkumná činnost může probíhat na území celého Pardubického kraje, jsou účastníkem řízení všechny obce, městyse a města Pardubického kraje (mimo obce ležící celým svým administrativním územím v chráněných krajinných oblastech). Žádný ze spolků neoznámil v řízení svoji účast. Účastníci řízení nenavrhli během řízení žádné nové důkazy, nevyjádřili se k projednávané věci ani neučinili žádné jiné návrhy, a proto krajský úřad přistoupil přímo k vydání rozhodnutí ve věci. Krajský úřad na základě provedeného řízení a dostupných podkladů rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Dle ustanovení § 50 odst. 1 zákona jsou zvláště chránění živočichové chráněni i uhynulí. Zvláště chránění živočichové jsou na základě ustanovení § 50 zákona chráněni ve všech svých vývojových stádiích, chráněn je rovněž jejich biotop (stanoviště). Je zakázáno škodlivě

zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, držet, rušit, zraňovat a usmrcovat. Výjimku ze základních podmínek ochrany lze dle ustanovení § 56 zákona udělit mimo jiné v zájmu ochrany přírody a u zvláště chráněných druhů, které jsou navíc předmětem ochrany podle práva Evropského společenství, jen pokud je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení a pokud povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu z hlediska ochrany. Předmětem správního řízení byly všechny zvláště chráněné druhy uvedené v Příloze č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., tj. i druhy, jež jsou předmětem ochrany dle práva Evropského společenství, konkrétně dle Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin[1] a dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků.

Shromážděné vzorky tkání zvláště chráněných druhů mohou být použity k dalšímu výzkumu, který umožní prohloubení znalostí o těchto druzích, o genomických rozdílech mezi druhy, o varietách a rasách. Získané údaje poslouží k zmapování genetické diverzity v čase a prostoru. Získané poznatky mohou zpětně sloužit k lepšímu pochopení mechanizmů přizpůsobení se jedinců i populací místním podmínkám, a to jak biologickým, tak abiotickým. Sběr a uchování vzorků jedinců různých druhů z různých místních populací zvláště chráněných druhů může v budoucnu teoreticky i prakticky napomoci při reintrodukcích jedinců ze silnějších populací do oslabených populací, nebo při repatriacích druhů do oblastí odkud vymizely. Krajský úřad z výše uvedených důvodů spatřuje v činnostech zamýšlených žadatelem **zájem ochrany přírody**.

Jak již krajský úřad uvedl výše, v zamýšleném záměru je možné shledávat zájem ochrany volně žijících živočichů, tj. důvod uvedený **v ustanovení § 56 odst. 2 zákona**, pro který lze výjimku povolit. Dalším ze zájmů uvedených ve zmíněném ustanovení zákona (pro které lze výjimku povolit), jejž krajský úřad v zamýšlené činnosti shledává, je zájem na výzkumu a vzdělávání.

Krajský úřad má za to, že **neexistuje jiné uspokojivější** řešení jak získat potřebný materiál pro vytvoření NGBŽ, než který navrhl Ústav biologie obratlovců Akademie věd České republiky, v. v. i. Povolený způsob získávání genetického materiálu, to je odběr vzorků z legálně získaných neživých exemplářů zvláště chráněných druhů nebo z jejich částí, případně z jedinců legálně držených v lidské péči se krajskému úřadu jeví jako jediný možný. Jiné řešení, které by umožnilo vybudování NGBŽ a přitom nevyžadovalo odběr vzorků tkání zvláště chráněných druhů, není správnímu orgánu známo. Krajský úřad tak má neexistenci jiného uspokojivého řešení za prokázanou.

S ohledem na skutečnost, že odběr vzorku tkání bude prováděn z legálně získaných neživých exemplářů zvláště chráněných druhů (z kadávarů nebo jejich částí, z živočichů, kteří nebyli primárně usmrceni za účelem získání těchto vzorků) nebo z jedinců legálně držených v lidské péči, tedy z jedinců, kteří již dnes nejsou součástí volně žijících populací svého druhu, **neovlivní odběr vzorků a jejich držení negativním způsobem dosažení či udržení příznivého stavu zvláště chráněných druhů z hlediska ochrany**.

Aby byly skutečně naplněny všechny zákonné podmínky pro povolení výjimky uvedené v § 56 odst. 1 a 2 zákona, stanovil krajský úřad ve výroku rozhodnutí podmínky. Podmínky byly dále stanoveny i z důvodu kontroly naplňování vydaného rozhodnutí.

Zásadní je zejména ta podmínka, na základě níž není možné za účelem odběru vzorků živočichy odchytávat, usmrcovat nebo zraňovat. Dle této podmínky musí být k odběru vzorků použity výhradně ty exemplář zvláště chráněných druhů, které byly z volné přírody získány primárně za jiným účelem nebo jsou legálně drženy v lidské péči. Na tuto podmínku navazuje další podmínka – podmínka prokazatelného původu jedinců, z nichž budou vzorky odebírány. Z uvedeného důvodu musí být při převzetí materiálu k odběru vzorku od jiného subjektu doloženo, že tento subjekt je nositelem příslušné výjimky, případně, že nebyl materiál zís-

[1] Tato směrnice se promítla zejména do vyhlášky č. 166/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona v souvislosti s vytvářením soustavy NATURA 2000.

kat v rozporu s jinými zákony. Obdobně je tomu i při poskytnutí zbytku kadáveru nebo jeho části (po odběru vzorku) jinému subjektu.

Jelikož byly splněny všechny zákonem stanovené podmínky pro povolení výjimky, krajský úřad tímto rozhodnutím Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky, v. v. i., výjimku pro výše uvedené činnosti povolil.

Účastníky správního řízení jsou Ústav biologie obratlovců Akademie věd České republiky, v. v. i., a na základě ustanovení § 71 odst. 3 zákona mají postavení účastníka v předmětném řízení obce, městyse a města ležící na území Pardubického kraje (mimo obcí náležících celým svým územím do chráněných krajinných oblastí).

POUČENÍ:

Proti tomuto rozhodnutí (případně proti jednotlivým výrokům rozhodnutí) je možno podat, v souladu s ustanovením § 81, § 82 a § 83 správního řádu do 15 dnů od jeho doručení, odvolání k Ministerstvu životního prostředí, prostřednictvím Krajského úřadu Pardubického kraje, odboru životního prostředí a zemědělství. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA

Ing. Josef Hejduk
vedoucí odboru

Na vědomí:
- ČIŽP, oblastní inspektorát Hradec Králové (DS)

Obcím doručováno veřejnou vyhláškou